Ч. 15 ([illegible]). Львів, середа 22. січня 1930. [illegible] Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло", Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 30 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Т. зв. зміна курсу.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 17. січня 1930.

Поворот до влади проф. Бартеля заінцікував т. зв. зміну курсу у відношенні уряду до сойму. Чому „так звану", навіщо цей додаток? Бо частина соймової опозиції і — що цікавіше — частина санаційного табору признає, що дійсно ця зміна наступила, та одночасно друга частина обох ворожих таборів стоїть на становищі, що все остало по старому. Як звичайно у таких випадках — обі сторони кажуть правду, іншими словами — про зміну у дотеперішніх урядово-соймових взаєминах не можна говорити без асекураційних застережень.

Зміна курсу полягає нібн на деяких змінах в адміністраційному апараті та на зміні тактики на терені сойму. До першої категорії зараховують факт усунення варшавського гродського воєводи Ярошевича „негайним порядком" (зібранням підписів міністрів під відповідну ухвалу — циркулярною дорогою), обіжник про поведінку урядовців на службі й поза службою, врешті — поголоски про низку змін у найближчому часі. Як бачимо, реєстр заслуг надзвичайно скромний, тим скромніший, що до цього реєстру включають оптимісти не довершені вже заслуги, а ті, які ще залишаються у сфері побажань, віри і надії.

Зате соймовий терен дає безумовно більше нагоди завважити справді ріжницю поміж тим, що було, а тим, що є. Праці сойму у повному розпалі. Щоденно засідає кілька комісій, що тижня два-три дні засідання пленарні. Ні одного з тих засідань не минають ресортові міністри, голова ради міністрів та численні вищі міністерські урядовці. Виголошують ділові заяви, відповідають на запити, не атакують на політичному ґрунті, записують посольські заміти, в яких лише наведені фактичні дані, підкреслюють іноколи маніфестаційно свою добру волю „співпраці". Найбільш характеристичним і яскравим проявом цієї тактики була довга авдієнція кн. Четвертинського у марш. Пілсудського в справі військового бюджету. Ендецький посол референтом бюджету міністерства військових справ при військовому міністрі Пілсудському! Позбавлення представників клюбу ББ. найважніших рефератів у бюджетовій комісії та вибір Четвертинського на місце довіреної людини маршала, майора Косцялковського, було безумовно поважною протиурядовою демонстрацією, яка мала на меті ще раз доказати найбільш наглядно: численну силу опозиційної більшости та можність розпоряджати цією силою у таких-то формально-правних межах соймового реґуляміну. У відповідь — уряд включно з військовим міністром — приняли перевибір референтів льояльно до відома й „устосунковалі сен жечово", кажучи модною нині парляментарною фразеольоґією.

Нема теж сумніву, що всі ці, хоча як скупі факти, впливають на зміну настроїв, на зміну атмосфери, яка помалу починає прочуняти від тих попередніх вічних погроз, злобних натяків, від напруженого вичікування щораз якогось нового несподіваного „маневру". Відчувається справді наче поворот від анормальних умов перманентної крізи до стабілізації відносин, які вправді теж можливости всякої крізи не виключають, але теж не вважають річчю необхідною і найважнішою — штучно щораз нову крізу викликувати, стару дальше дбайливо роздуваючи.

Це саме розрідження політичної атмосфери польська опозиція уважає найбільшим своїм успіхом та найбільшою заслугою нового прем'єра. Виходячи з цього заложення навіть радикальний „Тиждень" Ст. Тугута признає, що „виплатилося" з таким гуком і шумом провалити кабінет д-ра Світальського, всупереч твердженням санаційної преси, що упадок п. Світальського це сумнівна сатисфакція для сойму, бо чейже „нічого не змінилося", змінилася лише „варта", вбрана в той сам сірий мундур...

Ось-тут і починається друга сторінка медалі. Вона трохи складніша, вимагає бачної зоркости при розшифровуванні і з ширшої перспективи ще важніша від реєстру дотеперішніх плюсів і мінусів кабінету проф. Бартеля. Цією другою сторінкою нинішньої політичної ситуації у Польщі, це на зверх — кумедна поведінка більшости санаційних органів преси, а внутрі — кріза в санаційному таборі. Дивоглядне становище таких часописів, як: „Ґазета Польска", „Курєр Поранни", „Дзєнь Польскі", „Слово" і і., полягає на тому, що ці газети є не лише холодно-стримані відносно нового уряду, але просто глядять на проф. Бартеля, як на немилого інтруза, якого — у чемний, але пророчистий спосіб — треба мерщій спекатися. До таких „чемних способів" належить м. і. утотожнювання п. Бартеля з п. Світальським („нічого не змінилося"), постійне предсказування п. Бартелеві неуспіху його усмирюючої місії, сухий тон соймових звітів без одного прихильного кивка головою. Таке відношення до уряду півурядової санаційної преса, яка чейже не живе з передплати своїх читачів, було би виключене, коли би не випливало з факту внутрішньо-санаційної борні. Ясно, що за цими органами преси стоїть частина санаційного табору, яка видно у редакторів і видавців користується більшим авторитетом і більшим послухом, ніж сам — уряд. Ця ґрупа — це т. зв. полковницько-консервативний бльок, це полк. Коц з „Ґазет-и Польск-ої", пос. Мацкевич зі „Слов-а", пос. Пясецький з „Дня Польск-ого", Еренберґ з „Курєр-а Поранн-ого", це ті санатори, які вправді все голосять потребу дисципліни, як підстави суспільно-державного ладу, та яким проте д-р Світальський був настільки миліший від проф. Бартеля, що з дисципліни відносно нового шефа уряду залишилися тільки незамітні рештки. Газети, які досіль не знали іншої публіцистичної системи, як рекляматорство й адорація, раптом стали „критичні", раптом почали давати урядові „доброзичливі поради", замісць згинатися у пояс, почали насмішкувато підсміхатися і клепати по рамени.

Явище занадто яскраве і гра занадто прозора, аби можна закрити їх серпанком фраз про „дійсну" та „уроєну" дійсність, які вже на нікого не роблять враження та які в устах голови ради міністрів перестають мати те значіння, яке теоретично мати повинні би. Але новий прем'єр мабуть таки й сам не задовольниться своїми голословними заперечуваннями істнуючої опозиції в рядах санації. Доказом на це — кампанія „Курєра Віленьского" проти „фронди в ББ". Має ґрупа полковників і воюючих монархістів своїх послів-редакторів, має їх і п. Бартель. Трудно уявити собі, щоби пос. Окуліч з ББ. гремів на фронду в ББ. й боронив п. Бартеля перед санаційною пресою, коли би 1) цієї оборони не бажав собі п. Бартель і 2) коли би наражуючись на негодування президії ББ., пос. Окуліч не мав за собою інших плечей.

Таким робом ми є свідками нині двох явищ: деякого очищення атмосфери на терені сойму, як наслідку зміни тактики уряду, та згущення атмосфери внутрі самого пануючого табору, як наслідок акції „полковників", які відійшли від влади, але — не піддалися і не втратили надій до влади повернути. Боротьба за владу поміж соймом і урядом тратить на гостроті, зате набирає її боротьба за владу поміж двома ґрупами санації. Вислід цієї боротьби буде міродайний для розвитку дальших подій у Польщі.

І. Кедрин.

На парляментарній арені.

Огляд діяльности Українського Клюбу.

Від кількох тижнів, з перервою Різдвяних свят, засідають у соймі ріжні комісії та час до часу пленум сойму, в міру допливу матеріялу з клюбів та з комісій. Найважнійшою комісією є, очевидно, бюджетова, яка теж, надолужуючи втрачений час (відложення сесії на 4 тижні та 4-тижнева кріза уряду) і не чекаючи продовження терміну полагодження бюджету після евент. зміни 25. ст. конституції (відповідний внесок ендеції відійшов уже до конст. комісії) — радить щоденно від ранка ген до пізньої ночі. Постійними представниками Українського Клюбу в бюджетовій комісії є посли **С. Хруцький** і **В. Целевич,** але при обмірковуванні ріжних ресортів бюджету беруть участь відповідно делеґовані інші члени Клюбу, фаховці даних справ. Досіль такі українські посли забирали голос на бюджетовій комісії: **пос. Хруцький,** — при бюджеті президії ради міністрів — склав принціпіяльну заяву недовіря до нового уряду та в доказ його зголосив демонстраційне внесення на счеркнення диспозиційного фонду президії ради міністрів; промовляв також при бюджеті міністерства земельних реформ (в обороні церковної землі і проти твердження, наче польські осадники краще господарюють від українських селян) і при відділі емеритур. Посол Хруцький виголосив теж більшу промову при бюджеті міністерства віроісповідань, гостро критикуючи уряд за його відношення до православної церкви (цю промову помістимо окремо). **Пос. Целевич** довшу промову виголосив при бюджеті міністерства внутрішніх справ, при чому попав у гостру словесну перепалку з ославленим подільським поміщиком, послом із ББ Яруzельським. **Пос. Луцький** промовляв двічі: при бюджеті міністерства земельних справ та земельної реформи. (Широкий зміст тієї промови був друкований у нас; більше ніж годинна промова посла Луцького при земельних справах була одною з найкращих і найбільш річевих, які цієї сесії взагалі були сказані на бюджетовій комісії). **Пос. Великанович** виступав при бюджеті освіти, **пос. Палiiв** при рентах (в обороні українських інвалідів), **пос. д-р Загайкевич** при міністерстві справедливости. (Зміст цих трьох останніх промов подамо окремо, в міру технічної можливости).

На пленумі сойму виступали досі: голова Українського Клюбу **пос. д-р Дмитро Левицький** при генеральній бюджетовій дебаті, **пос. О. Луцький** при дебаті над експозе премієра Бартеля, **пос. д-р Загайкевич** у дискусії над проектованими змінами соймового реґуляміну, **пос. Хруцький** мотивуючи негайність українського внеску в справі заборони уряду переводити вибори до Собору православної церкви, і **пос. Струтинський,** мотивуючи негайність внеску Українського Клюбу в справі розбірки православних церков. (Промови послів д-ра Дм. Левицького й О. Луцького були друковані у нас цілістю; промови послів Хруцького і Струтинського будуть ще поміщені. При цій нагоді мусимо вияснити Ш. Читачам, що, на жаль, негайне поміщення промов наших парляментарних заступників є технічно неможливе зогляду на те, що „Діло" — в наслідок надзвичайно високих коштів нічного друку — не може приймати вечірніх телефонограм нашого кореспондента з Варшави; тому мусимо обмежуватися спершу лише до негайного реєстрування самого факту виступу наших послів чи сенаторів, даючи йому ширше місце тільки згодом).

ПРО ПОЛЬСЬКУ ШКІЛЬНУ ПОЛІТИКУ.

Зміст промови посла Д. Великановича, виголошеної на бюджетовій комісії при розгляді бюджету міністерства освіти.

На вступі промовець зазначає, що зогляду на те, що цілість освітньої справи відкладає на Освітню Комісію, тепер тільки деякими увагами хоче виснити негативне становище українців до бюджету мін. освіти. Опісля переповідає коротко процес ліквідаї українського народнього шкільництва й статистику середнього шкільництва. Потім переходить до справи українського університету.

„Вставлену суму 90.000 на орґанізування українського інституту" — говорив пос. Великанович — пропонуємо счеркнути — а вставити таку суму як на польський університет у Львові, себто 3,606.704 зол. — і одну рату на буде-

ку цього університету в сумі 1.000.000 зол. — Хоч не істнує „нумерус кляузус“, то проте наша молодь має утруднений доступ до вищих шкіл у Львові, як це сталося цього року, коли чимало наших учнів здало вступний іспит на політехніку (механіка, машинознавство, хемія і т. п.), але їх не принято. Через скасування українських катедр на львівському університеті доходить до того, що нам забракне учителів до українських середніх шкіл. Бюрократичний устрій шкільної адміністрації є шкідливий і повинен бути якнайскорше замінений громадянським, де і наша суспільність мала би свій вплив процентово до своєї чисельности. — Досіль не маємо ні одного інспектора-українця, а наші школи віддані виключно під опіку польських інспекторів, яким не залежить на українській школі і культурі. Численні з них є на наших землях більше мужами довіря політичної адміністрації, ніж педаґоґами. Надуживається § 58. учит. праґматики. Досить ствердити працю даного учителя в кооперативі, читальні, а це вже стає підставою до перенесення його як „аґітатора українськего“.

Около сотні наших учит. кандидатів в цьому році не принято на посади. Головно візитатор Опала у львів. кураторії виявляє ненависть до осіб „греко-кат. обряду“ і всі прохання з такими документами віддалює, хочби це були кандидати з державних семинарій. Так само не зачислюють нашим учителям літ служби з часів Австрії та українсько-польської, а також більшовицької війни. Міністр має право на основі праґматики це індивідуально признавати, але цього не робить. Ставлю внесок, щоби сойм візвав уряд зачислити ці літа служби всім кандидатам, які до кінця 1930 р. зголосяться.

Анальфабетизм по наших селах зростає, бо на будову шкіл, головно в гірських околицях, не дається майже ніяких субвенцій. Реорганізація шкіл на вищеустроеві йде дуже повільно і під кутом політичного інтересу. Як комасується школи, то звичайно вони зараз тратять українську викладову мову. З тої причини наше громадянство ставиться неґативно до справи комасації шкіл.

Не маючи заспокоєння своїх культурних потреб в уряді — наш нарід, мимо руїни, яку йому нанесла війна, — приневолений шукати середників до поборення страшного ворога, яким є неграмотність, — в орґанізуванні власної приватної школи. Кожна інша держава, була би вдоволена з такої помочі громадян в розвитку шкільництва. Інакше діється в Польщі. Тут робиться все, щоби шляхотні пориви наших освітніх орґанізацій, як „Рідна Школа“ і „Просвіта“, вбити і тим ударемнити бажання нашого народу до розвитку рідньої культури. Утруднюється збіркову акцію на ці товариства, в останньому році відмовлено аж 5 гімназіям права прилюдности (Яворів, Городенка, Чортків, Коломия, Тернопіль), не затверджується персоналу, (як це сталося з д-ром Гірняком в Тернополі, що около 20 літ працював у „Рідній Школі“), не дається ніяких субвенцій на наші школи, хоч держава до цього зобовязана і великі суми дає на польські школи. — На орґанізацію приватніх народніх українських шкіл під дрібничковими позорами в[illegible] влада концесій, як це сталося в останньому році через відкинення домагань коло 15 громад. Наші приватні школи зазнають ріжних прикростей від інспекторів і поліції. Специяльно утруднюється приватне домашне навчання в формі курсів — як це сталося в Копичинеччині. Тамошній інспектор Самборський в порозумінні з поліцією переслідує завзято ці курси і приватне наше учительство.

Це все є тільки частиною зловживань у шкільній ділянці, які ширше з докладними матеріялами подамо до відома п. міністрові на иншому місці“.

Ювилей „Діла“.

Відгомін у пресі.

Преса львівська й позальвівська, українська й неукраїнська, відгукнулася на 50-літній ювилей „Діла“ окремими статтями й замітками, з яких важніші подаємо нижче у виривках.

„Новий Час“ у ч. 4 (762) з 15. січня подав на першій стороні світлину „Діла“ зперед 50 літ, а в передовій статті „Поклін „Ділові“ пише між иншим:

„Довгий час „Діло“ було *одиноким* виразником української політичної думки на всій українській землі. Тому півстолітній ювилей „Діла“ виходить далеко поза межі самого „Діла“. Бо це рівночасно ювилей *діла-чину* української нації.

Дивні були 50-ті роки минулого століття на галицькій землі. Офіціяльний провід українського народу Галичини держали кріпко в своїх руках москвофіли. Вони розпоряджали народнім майном, вони мали часопис („Слово“), вони були в силі. Українська ідея жевріла тільки в головах нечисленних фантастів-„народовців“, які не мали нічого крім абсолютної віри у правильність поглядів і завзятої волі — свої ідеї вщіпити в душу народу. Це була справді боротьба Давида з Голіятом...

Першим ділом „народовців“ було оснування „Просвіти“. Зараз другим стало „Діло“. Проти москвофільського „Слова“, яке не було нічим иншим, як тільки пустим словом перестарілих ідей, пущено слово вбране в діло.

Велич цієї події може оцінити щойно наше покоління. Дивлячись в історію останнього півстоліття, з подивом стверджуємо цілковиту переміну роль. Москвофільство — синонім політичної *мертвеччини*, яке перед 50-ти роками захоплювало 80 проц. українського населення Галичини — зійшло до дробу. Українство — синонім *життя*, яке 50 літ тому було паном умів тільки дробу народу — опановує всіх крім одиниць. Цю просто фантастичну переміну треба усвідомити собі саме тепер, у 50-ліття української преси. Зір в останнє півстоліття мусить наповнити вірою навіть найбільших песимістів.

А не будемо далекі від правди, як твердитимемо, що половину цеї великанської роботи виконала наша преса, яку довгі роки репрезентувало „Діло“. Сьогодня „Діло“ вже не одиноке. Є вже його численні наслідники, праця вже розложена на десятки нових клітин. Але в усіх їх і навіть духовим батьком було „Діло“.

І тому в день півстолітнього ювилею „Діла“, який є рівночасно ювилеєм української преси, складаємо наш низький поклін першим піонірам української преси — тілим тих, що вже покинули наш світ, і тим нечисленним живучим, що своє око втішати можуть великанськими успіхами ними започаткованого „Діла“.

„Нова Зоря“ в ч. 3 (303) принесла замітку про ювилей „Діла“ на основі ювилейного числа нашого органу, спиняючись коротко на деяких його статтях. А в ч. 4 (304) подала в передовій статті п. з. „Ювилей „Діла“ опис святочного засідання Видавничої Спілки „Діло“ і зміст рефератів ред. В. Мудрого й о. кан. Д. Лопатинського та привіту о. епископа Н. Будки. При кінці подано ще згадку про привіти й участь у святі осіб з кругів нашого духовенства.

Черновецький щоденник **„Час“** у ч. 380 подав на передовому місці статтю п. з. „50-літній ювилей „Діла“, яку закінчив такими побажаннями:

„Ми, українці в Румунії, з котрих багато виховувалося під впливом „Діла“, позбавлені сьогодня можности задля заборони ввозу української заграничної преси читати його, шлемо з нагоди півстолітнього ювилею наш братній привіт і бажаємо цьому найстаршому українському денникові якнайкращого розвитку й успіху в досягненні тих ідеалів, за які він ціле пів століття боровся“.

В черговому (381) числі помістив „Час“ статтю акад. Степана Смаль-Стоцького п. з. „Наш шлях“ з ювилейного числа „Діла“ як свою передову статтю.

Орган Українського Нац.-Дем. Обєднання **„Свобода“** в ч. 2—3 з 19. січня принесла передову статтю п. з. „50 літ на службі народу“, в якій між иншим читаємо:

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ 13)

Сміх землі.

У той час почався український церковний рух. Звернулися до мене парафіяни, щоб відправляти Службу по українськи. Який-же українець відмовиться від рідного слова! Коли сини могли життя віддати, міг-же батько наразитися на деяку неприємність. І я почав правити по-українськи.

Намогильний спинився, збіраючи до купи розгублені думки:

— Селяни були задоволені. Церква не вміщала всіх, що приходили на богослуження... Словом, мир і благодать. Та хтось доніс. Почалося слідство. Заборонили. Сини могли боротися, а я ні? Не уступив і продовжував відправляти по українськи. За це позбавили права священнослуження. А коли я ще борикався, згодом цілковито звільнили. Селяни заступилися за мене. Ну, й їм всипали. Та вони до цього більше звикли: поглузували, посміялися, і все забулося. А я все-ж таки мусів вибратися з села, залишитися без шматка хліба.

Старий зітхнув.

— Та — це була перша дія. Дочку, яка сиділа другий рік у пятій клясі, звільнили. І вона десь зникла. Аж за місяць прислала листа, в якому повідомила мене, що живе у приятелів, але де, не вказала. В осени вже одержав другого листа. Ох, кращеб вона була його не писала.

Старий запалив лямпу, вийняв з кишені стару брудну хустку й витер очі.

— Я вам його прочитаю. Дістав з шуфляядки листа й почав читати:

„Дорогий татусю! Не гнівайтесь. Нічого не дали мені українці. І я знайшла собі другу матір і других братів. Вони мене взяли до себе, пригорнули, помістили в семинарії. Тепер я вже неукраїнка й не православна. Вмерла ваша доnечка. Вмер для мене мій татусь. Більше ніколи не побачимося, бо ви для мене вже чужий...“

Дочитав, закрив долонею облична, помовчав кілька хвилин і тихо говорив далі:

— Знайшов її. Просив, благав навернутися в імя матері, в імя братів-героїв. Засміялася й втікла від мене. Цілі два роки просив опамятатися. Тікала від мене, а на листи не відповідала. Коли-ж я одного разу зустрінувся з нею й знову почав переконувати її, різко кинула: „З мене взяли присягу, що не зраджу. Забудьте мене. Ви вже для мене не батько, ви схизматик...“ По трьох роках довідався, що матури не здала й пішла працювати до бюра.

З очей Намогильного закапали сльози.

— Гріх зробив, не стримався, бо в серці спалахнули пекольні вогні. Не стримався й прокляв її. А сам упав без памяти...

Очі старого знову наповнилися слізми.

— Отямився я аж у шпиталі. За тиждень випустили. Залишився сиротиною. Вернувся додому, продав усе, що мав, і виїхав до другого повіту, звідти до третього й нарешті сюди.

Намогильний закрив очі обидвома руками. Плечі його час від часу здрігалися. А крізь пальці виривався не то стогін, не то плач.

Голянівський заспокоював Намогильного, як міг, але старий довго невгавав:

— Ось вона — наша драма.

Довго плакав. Коли-ж втомився й трохи заспокоївся, почав просити Голянівського:

— Вибачте мені. Я не повинен був хвилювати вас. Яке вам діло. Ви може й свою драму маєте. Але люди-еґоїсти: перекинуть частину свого тягару на ближнього, і самим легше стає...

Голянівський обняв його й ніжно прошептав:

— Так, кожний має свою драму. Кожний. Ви втратили дочку, а я втратив батька. І здається мені, що в вас знайшов другого. Людські драми мають ту особливість, що кожна з них кінчається добре: як не на цьому, то на тому світі...

Скрипнули двері.

— Пане, час їхати на стацію, — заявив селянин.

Пробила дванацята.

Голянівський похапцем зібрав свої річі. Віддав їх селянинові. А сам кинувся обіймати старого.

— Вспокійтеся, отче. Ви не один. О, якби ви знали, яка драма розпочалася сьогодні у мені!...

Ще раз обняв Намогильного й поїхав.

XVIII.

Голянівський приїхав до Луцька вранці, невиспаний, розбитий. Накрапував дощик. Людські облична були похмурі. Все, що жило, було зайняте собою. Голянівський почув себе цілковито самітним і навіть зайвим.

Йшов з двірця пішки, бо ніколи й нічого було квапитися. Напружував мозок, щоб думати, шукати якогось виходу, а бодай ясно уявити своє положення й відношення до людей. Та не вдавалося йому це. Замість думок на голову налягав якийсь туман.

По дорозі хтось вклонився йому. Заки він освідомив собі це привітання, той хтось уже був далеко. Голянівський оглянувся і пізнав місцевого діяча. У цей момент той теж відвернувся й вклонився йому ще раз.

Якось дивно було Голянівському: чого він веселий, чого всміхається? Хіба-ж він не бачить, яке погане життя?

— Які короткозорі люди! Їх душу нищать ріжні мікроби, що оселюються в них, як найстрашніші окупанти. На них уже ждуть у землі хробачки, щоб погодуватися їхнім мізком, а вони... всміхаються, як ідіоти!

По вулиці бігало кількоро дітей. Весело вигукували, сміялися.

— Добре кажуть учені, що всі діти ідіоти та що кожна людина мусить перейти через стан оцього ідіотства. На жаль, не всі дорослі вийшли з нього. А деякі й до смерти не вилізуть з нього...

Діти стояли на хіднику й зазирали Голянівському просто в вічі. Раптом без причини голосно розсміялися.

А коли він гнівно подивився на них, зареготалися ще голосніше.

(Продовження буде)

„Явилися на те свято свої діла, які 50 літ тому вже були при праці на народній ниві. Пересуваюсь перед очима тіні тих, що по тяжких трудах для народу відійшли на вічний спокій. Явились ті, яких доля призначила продовжувати тяжкий обовязок народньої праці, започаткований 50 літ тому. Це свято треба означити словами також присутнього на святі нашого співця Олеся: З журбою радість обнялась.

Як не радіти, коли з народу-раба ми сьогодні, хоч і не вільні, але на певному шляху до волі! І як не журитись, коли ні одного нашого національного свята ми, порізані кордонами, ще не можемо сьогодня святкувати цілим народом! І хто зна, чи не переважилаб у нас журба, яка ніколи не була добрим порадником у жадній справі, колиб не память про те, що було. Бо лиш те, що колись було, підказує нам не журитись, а радіти. Те колишнє таке сумне, безжалійне, вбоге, що коли зрівнаємо його з теперішнім, то поневолі радітимемо. Хоч ми нарікаємо на теперішнє, хоч нам здається, що гірше нам ніколи не було, як є тепер, то проте таки ми сьогодня так далеко зайшли, що дальше за 50 минулих літ у наших умовинах не можна було зайти.

Безперечно, що велика заслуга в тому „Діла“. З високо піднесеним національним українським прапором, з чолом сміливого, неустрашимого борця за правду, „Діло“ мостило шлях на бездоріжжах і гуртувало біля себе щораз більше тих перших в народі, за якими сьогодня певним кроком поступає вже весь наш нарід.

„Діло“ гуртувало іменно цих перших — інтелігенцію, провідників народу. Але хіба хто скаже, що через це „Діло“ мало менше значіння для селян? Навпаки! Лиш тому наша неволя тріваля так довго, що в нас не було своєї інтелігенції, свого проводу, і лиш тому ми за останні роки робимо милеві кроки вперед, що наш нарід має кому доручити й довірити заступати свої інтереси там, де голос народу можуть відносити лиш одиниці — його заступники. Тим більша заслуга „Діла“, що воно за 50 літ своєї праці спричинилось до відродження наших подвигових сил, які поволі, але певно ведуть наш нарід у його світле майбутнє.

Ми не завсіди розуміли як слід значіння „Діла“. Ми не завсіди сповняли свій обовязок для „Діла“, як воно сповняло свій обовязок для нас — для народу. Це утруднювало важку працю „Діла“, але це рівночасно ослаблювало наші сили в боротьбі за свої права. Бо ніхто не подумає про „Діло“, як про наш щоденник, без нас. А що можна подумати про нас, коли наш одинокий щоденник розміром невеликий, а до того ще й бореться з труднощами істнування? Значить, ми не доросли до вільних народів Заходу, значить — ми слабі в собі, отже можна нашу волю легковажити... І так воно було. І хоч ми кажемо, що за 50 літ у наших умовинах годі було зробити більше, як ми зробили, то за останні роки ми всеж таки багато дечого занедбали, а це занедбання відбивалось точби у нашому відношенні до нашого одинокого щоденника „Діло“.

Останні роки далеко не подібні до років зперед війни. Швидкість розвитку світових подій підганяє всіх до швидшого ділання, отже підганяє і нас, підганяє і наших селян. Тепер навіть селянинові замало раз у тиждень інформуватися про те, що діється у світі і як за світовими подіями поступає наша українська справа. Коли ми хочемо дотримати кроку подіям, то кожне село мусить мати відомости про події кожного дня. Це конечне — так! Хай не не падає тягарем на одиниці. Але не сміє бути у нас села, установи, товариства, організації, де не було би свого щоденника! Бо коли не будемо щоденно слідкувати за подіями, то поневолі оставатимемо заду, а до цього ми не сміємо допустити. Тим більше, що осталось нам вже менше пройти, як пройшли досі

Це є наш наказ хвилі, який пригадує нам 50 літ праці нашого одинокого щоденника „Діло“, який диктує нам новорічне свято „Діла“ і всього нашого народу“.

З львівської неукраїнської преси принесла з приводу ювилею „Діла“ ширшу замітку одинока жидівська **„Хвіля“**. В тій замітці згадується про „Діло“ „як про одинокий майже поза Наддніпрянською Україною український щоденник в Европі“ (хоч у Чернівцях виходить уже третій рік український щоденник „Час“), а про наскрізь річеву й обективну статтю пос. д-ра Барана на тему відсутности жидів в українській публіцистиці сказано там дослівно таке: „Вона містить багато — делікатно кажучи — неточностей і тенденційно сконструованих тверджень“ (!). Після того подано невеличкий витяг зі статті д-ра Барана, який свідчить саме щось протилежне, до згаданої уваги „Хвілі“, а на кінці зареєстровано зміст ювилейного числа „Діла“, при чому назвища кількох авторів перекручено до непізнання.

Більші й менші замітки з приводу ювилею нашого щоденника, переважно чисто інформаційного характеру, принесла ціла низка ґазет у Варшаві, Кракові й Познані. На закінчення нинішнього огляду дозволимо собі навести в цілости характеристичну замітку познанського хадецького **„Нового Курера“** (давніше: „Поступу“), що в ч. 13. з 17. ц. м. пише п. з. „Ювилей української преси“:

„Львівське „Діло“, боєва українська сурма, святкувало 13. ц. м. 50-літній ювилей пресового істнування. Тернисті були шляхи газети, що не доходила легко до потопаючих в неграмотности селянських мас, зданої на слабий круг руської інтелігенції, яка щойно творилася. Часи зростаючих в Австрії українських впливів стаються щойно роками розцвіту газети, що була не тільки органом українських ендеків, але й родила найвизначніших діячів українського руху. Голосячи гасло вигнання ляхів за Сян та утворення вільної України, „Діло“ не причинялося до братерського польсько-руського співжиття. Навіть познанська вистава, якої благословенні насл дки сягали від Висли до Збруча, не знайшла ласки в очах газети, редаґованої зліло, але живо, прикрашуваної нерідко досконалими фейлетонами з ділянки літератури і мистецтва. Як прихильники інших напрямів — не замикаємо очей на вклад праці, енергії і таланту, вложених в газету, що нині гордиться півві ковим істнуванням“.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

Розправа комуністів зі селянами на Україні.

Засуд за „контрреволюційне“ минуле.

Щоденник „Комуніст“ з 13. січня ц. р., що виходить у Харкові, як орган ЦК КП(б)У, приносить коротку замітку про те, що запоріжський окружний суд, розглянувши справу „глитаїв“ Нечипуренка та Киселя, присудив їх на розстріл за те, що вони в 1919 р. „організували карний загін і нещадно розправлялися з селянами“. З уваги на те, що на провини з тих часів проголошена амнестія, перемінили їм кару на 10 років тюрми.

Розстріл за оборону церкви.

В тому самому числі „Комуніста“ з 13. січня ц. р. читаємо в іншому місці, що миколаївський окружний суд засудив селян зі села Пісків: Павленка, Буяна, Клименка й Задирку на кару смерти через розстріл за те, що вони організували активний опір безбожницьким демонстрантам, які хотіли забрати в свої руки церкву, щоби її перетворити на потрібну для комуністів домівку. Найвищий суд присуд затвердив.

На організаційному фронті.

РОГАТИНЩИНА.

Дня 12. січня ц. р. відбулося в селі Долинянах величезне справоздавче віче, на яке зійшлися громадяни з Долинян, Дуліб, Помонят, Псар і Десови. На зустріч сен. Трояновi і пос. Кузькові виїхала до стації Помонят бандерія в числі 120 людей. До президії віча увійшли: п. Лаврів, Пилипишин і Масний, гром. з Долинян. Після промов сен. Трояна і пос. Кузька зібрані одноголосно висловили довіря Українській Парл. Репрезентації і проводові Україн. Нац.-Дем. Обєднання. Віче пройшло серед великого піднесення духа і зацікавлення. Годиться зазначити, що громадяни Долинян самотужки горнуться до громадської роботи та спільними зусиллями вибудували у себе один з найкращих читальняних домів і мають одну з найкращих кооператив у рогатинському повіті.

До ювилею „Діла“.

о. ОЛЕКСАНДЕР СТЕФАНОВИЧ

Образ нашого розвитку і його труднощі.

Будучи перед 50 роками одним з учасників оснування „Діла“, подав я вже в р. 1928 в торішнім новорічнім числі нашої ґазети мої спомини з того часу. Нині згадаю хіба про внутрішні рани, які через весь той час нависали на нашім народнім житті і з якими приходилось нам боротися у нашім органі. При тім вкажу, хто були хресні родичі тих злиднів.

Для кращого зрозуміння спинюся над ґенезою цих подій.

Відомо, яку тяжку долю переходив від кількох віків наш нарід. Наслідком цього лихоліття остались при нім тільки селянські маси і знеможена церква. Однак селянство двигало ще до недавна ярмо тяжкої панщизняної неволі, а через те було нездатне до якогонебудь розвитку. Трохи краще почала укладатись, — по прилученні нашого краю до Австрії, доля духовенства. Воно одержало від культурнішого австрійського уряду рівні права з латинським, вище образування і матеріяльне забезпечення. Але й тут заважувала довго тверда ґерманізаційна система, що намагалась через німецькі школи й інші державні установи гасити всякого національного і свобідного духа та зливати всі завяті нею народи в одно німецьке море. Вправді появлялись на нашім овиді поодинокі світила, як Шашкевич і тов., але вони не змогли при тодішніх обставинах розігнати проміннями свого світла загальної темряви. Одиноким незагубленим скарбом, що остав у одних і других, було глибоко вкорінене почуття національної окремішности, що походило з відмінної їх племінности, тай піддержувалось ще окремим греко-славянським обрядом, — а в селянських масах спеціяльно ще примусом панщизняної неволі, яку перебосили власне задля свого українського роду. І се почуття стало у нас тим живим зерном, що ждало тільки своєї весни, щоби розбудитись і розцвисти питомим життям.

А цією весною став для нашого народу в Галичині рік 1848. Тоді піднявся в Австрії і в цілій Европі клич загальної свободи. Вслід за цим знесено у нас вікову панщину та признано селянському народови особисту свободу і власність землі. А за тим підняли наші заступники на державнім соймі в Кромерижу домагання розділу галицького краю і створення зі східньої його частини окремої української провінції. Знесення дуже тяжкої панщини було для нашого селянства безмірної ваги; тому зрозуміло, що з вдячности за ту благодать відносилось воно відтак до особи австрійського цісаря завсе з великим пієтизмом і готово було до найбільшого пожертвування для нього. Створення знов окремої української провінції уважалося конечною вимогою для свобідного розвитку нашої нації, і на це надіялись наші тодішні заступники, як на справедливу нагороду за ту прислугу, яку віддав наш нарід габсбурській династії в скрутній для неї хвилі в часі революції р. 1848. І певно, що сповнення цього бажання було би мало великий вплив на наш розвиток в краю і зокрема на вислідп наших визвольних змагань.

Але не так тут склалося, як ждалося. Австрійський уряд ставився зразу прихильно до українського народу, робив для нього деякі уступки (нпр. завів у середніх школах обовязкову науку нашої мови), вводив для ріжних адміністраційних чинностей поділи краю після етнографічного його складу і т. п.; а це піддержувало у наших людей віру, що уряд іде постепенно до сповнення нашого бажання. Але до цього далі не приходило. Скоро заперула в краю попередня ґерманізаційна система, що продовжувалась аж до р. 1860, себто до поразки Австрії в Італії (1859) і до надання конституції (1860). За той час оправдувався тим, що наша мова ще не досить розвинена для загального введення її до урядів і шкіл. А може присвічувала австрійським політикам ще інша ціль: розлишити в краю оба спорячі народи разом, щоби тим лекше над ними панувати. „Дівіде ет імпера!“ Та прикрішою в цій справі була та сторінка, що наші тодішні люди, мимо піднесеного їх духа, самі не знали гаразд, в якім напрямі вести розвій народу. І годі цьому дивуватись, коли увійти в тодішні відносини. Наше духовенство, що творило в тім часі єдину інтелігенцію у своїм народі, виходило через довгі роки з твердої німецької школи, де не вчили зовсім рідної мови.

Аж по 1848 р. введено до шкіл, як сказано, декілька годин української мови. Але як нужденно виглядала вона! Для нижчої гімназії істнувала лише одна читанка, для вищих кляс була призначена староруська хрестоматія; а новішої літератури не подавано зовсім, бож і українські твори не були у нас тоді відомі, тай привагідні учителі не визнавались у цім предметі. Звідси то йшло, що давніші священики уживали по давній практиці і по принятому в урядах правилу (де урядники не знали нашої мови) в урядових кореспонденціях аж поза р. 1870 німецької мови.

З тим лучилася ще й інша неповинна сторінка, що тодішні інтелігенти не визнавались ще добре, чи уживати їм у своїх письмах народньої мови, чи витворювати якусь штучну. Численним, що вийшли з німецької школи і перейнялись її духом, видавалась народня мова надто простою, і тому пробували творити при допомозі церковщини щось штучне, нібито вище. Наслідком таких змагань були нпр. підручники релігії для середніх шкіл, які просто опоганювали та зогиджували рідну мову в устах шкільної молоді.

Та це ще не кінець тим труднощам, з якими треба було тоді боротись нашим людям. Треба знати, що в тих часах не було ще в нашім краю ніяких залізниць, ні добрих гостинців. Залізниця з Кракова до Львова була отворена аж в р. 1861, зі Львова до Черновець в р. 1868, а інші повстали ще пізніше. Наслідком цього взаємини і порозуміння між людьми були дуже важкі.

(Докінчення буде.)

Проти червоного терору.

Протест Українського Обєднання в Ч. С. Р.

Політика терору, яку на Вел. Україні провадить совітська влада, в останній час набрала нечуваних розмірів: переведено сотні й тисячі арештів, жертвами яких стали передовсім українські наукові й культурні робітники. Підготовляється судовий процес проти віцепрезидента Української Академії Наук С. Єфремова та цілого ряду найвидатніших українських наукових і культурних діячів. В інсценізованій офіційними совітськими органами „громадській“ кампанії з приводу підготовлюваного процесу ставляться домагання якнайсуровішої кари для заарештованих, а найвищий представник судової совітської влади — заступник генерального прокуратора республики, — попереджаючи присуд, офіційно заявляє, що з притягненими до суду поступлять з усією пролетарською суворістю й безпощадністю. Під загрозу кари на смерть поставлено людей, творча праця яких клала підстави для розвитку української культури.

В цей відповідальний і важливий для нашої Батьківщини момент українська еміграція в Ч. С. Р., зорганізована в „Українському Обєднанні“, не може не піднести голосу глибокого обурення й рішучого протесту проти політики більшовицької окупаційної влади на Україні, що нехтує принціпами національної свободи, що відбирає в українського народу останнє —можливість національного й культурного розвитку, що наміряє сказати на смерть людей, які присвятили себе виключно науковій і культурній праці на добро свого народу.

Знаючи, що безнадійно звертатися з нашим протестом на адресу теперішніх можновладців України, ми апелюємо до публичної опінії культурного світу, до політичних, наукових і культурних чинників, до всіх тих, кому є дорогими принціпи національної свободи й вільного наукового досліду. Ми закликаємо їх піднести разом з нами свій протестуючий голос проти політики насильства й проливу крови, що їх переводить більшовицька влада на Україні, всупереч елементарним принціпам гуманности..

УКРАЇНСЬКЕ ОБЄДНАННЯ В Ч. С. Р.

Інж. Б. Бутовський, секретар. *А Яковлів*, голова.

Протест українських емігрантів у Дорні Ватрі.

Ми, група українських політичних емігрантів у Дорні Ватрі (Румунія), протестуємо перед цілим культурним світом і закликаємо його звернути увагу на Схід Европи, де діються нелюдські знущання над культурними діячами української нації. А перед мучениками московського свавілля схиляємо низько голови і глибоко віримо, що час помсти за Ваші і наші страждання не за горами.

В імени групи: пор. *Полікарп. Руденко.*

Останні дні конференції в Газі.

Дня 18. І. на засіданні конференції в Газі прийшло до великого конфлікту між поодинокими представниками великих держав у справі мадярського питання. Кружляли навіть поголоски, що через цей конфлікт конференція скінчиться повною невдачею. Виявилась велика ріжниця у поглядах на мадярську справу між Італією, Англією з одного боку, а Францією і Бельгією з другого боку. Справа торкалась гарантій, яких вимагала Мала Антанта від великих держав, що Мадярщина буде приневолена виконати домагання й умови Малої Антанти. Наради представників великих держав у цій справі тривали цілу ніч, з вранці Люшер предложив проект гарантійного письма під дискусію. Представник Італії Москоні заявив, що Італія не може приняти домагань Малої Антанти супроти Мадярщини. Так само говорив Сновден. Натомість Франція і Бельгія домагаються гарантій з боку Мадярщини, що вона виконає всякі вимоги Малої Антанти. Люшер був дуже пригноблений цим конфліктом і заявив, що конференція наткнулась на нові трудноші, яких не легко оминути.

Після римських свят.

(Від нашого кореспондента.)

Рим, січень 1930.

Ви вже знаєте, як бучно і пишно відбулися в Римі весільні свята принца Умберта і принцеси Марії. Деякі моменти я зазначив був також у попередніх своїх дописах і тому над тим не хочу більше спинятися. Певно, що Рим віддавна не бачив такої розкоші і такої краси. Досить сказати, що підчас учорашньої святочної вистави в Оперному театрі, усі мури, усі простінки і всі кольонки льож були вкриті білими трояндами, які пишними ґірляндами звисали з червоних пілястрів, і чергуючись з зеленим віттям, вбирали цілий театр у національні італійські кольори. Ви можете собі уявити, скільки треба було троянд, щоби так уквітчати театр, — говорять про сотні й сотні тисяч. Цілі поїзди мали привозити їх з усіх кутків італійської й французької Рівєри.

Не можна також не згадати про ті подивугідні роботи, що в незвичайно короткий час були переведені на Капітолю. Три окремі палати, які датуються з часів Мікеле Анджеля і формують з трьох сторін славну Капітолійську площу, були дуже майстерно зєднані в один, — і то так, що ніяке досвідчене око не могло би, бодай у вечері, коли я бачив при електричному світлі, пізнати ріжницю між трьома старими палатами і новими добудовами. Лише звук порожняви під пальцем виявляв справжню натуру величезних грубих колюмн та „посивілих від давнини“ мурів під зубчатими карнизами. І здивовані римляни, кілька день перед королівським приняттям у Капітолю, що для його власне і переведено цю роботу, — тільки тим і займалися, що по черзі вистукували мури.

Ще місяць тому праворуч від сходів, які ведуть на Капітолійську площу, стояли величезні, шестиповерхові будинки, що цілковито закривали увесь південний схил Капітолійського горба зі славною Тарпейською скелею, і були вони обєктом романтичних паломництв та патріотичних тирад проти зрадників Батьківщини. Нашим паломникам вона найбільш відома своїм Тарпейським льохом, де не один з них згадував старий світ Божий, вираз Володимира Київського: „Руси єсть веселіє пити, не можна без того бити“...

Позникали темні вулички зі слизькими, холодними мурами, брудні, глибокі, як криниці, двори, позникали всілякі крамнички, зник Тарпейський льох... Все це знесла руйнуюча мотика. Гуляє тепер там вільний вітер, гойдає молоденькі свіжо посаджені лаври, свище по голій скелі...

Ліворуч від середньої Капітолійської палати широкі сходи вели до Мамертинської вязниці, що в ній загинули Мавританський герой Юґурта і гальський Версінґеторикс Цезаревий противник, і що бачила в своїх мурах і ап. Петра. Дотепні провідники навіть показують побожним паломникам досить глибоку вибоїну в каменю, „де ап. Петро прислонював свою голову“. Ніби його голова була з важкого олова, і ніби він тільки й робив, що бив нею об мур!

Так отже, ті сходи, що вели з Капітолю до Мамертинської вязниці, теж зникли. Над ними насипано маленький майданчик з чудовим краєвидом на Римський Форум і Палятин, що римляни особливо оцінили в ті дні прегарних ілюмінацій, — а ліворуч повилася автомобільна нова дорога поміж деревами та квітниками, саме там, де ще місяць тому стояли купи незграбних кількаповерхових халуп.

Метаморфози сучасного Риму...

Отже тепер минулися свята, і навіть сонце, що ласкаво всміхалося й гріло підчас усіх весільних церемоній, сховалося за хмари. Сіра мряка нависла над Римом, і великі краплі дощу ніби навмисне прохолоджують ентузіязм і примушують, у захистку стін, поробити деякі висновки.

І перший висновок, що приймається всіма одноздушно, що Італія, і Рим зокрема, виявили себе глибоко монархістичними. У цьому відношенні помічається глибока ріжниця в народній психольоґії з тим, що спостерігалося в передвоєнні і в перші післявоєнні часи, коли „Аванті“ соціялістичний щоденник, маючи за собою міліони зорганізованих членів, дозволяв собі в вінетці часопису малювати короля з короною, що вже ледве-ледве трималася на голові. Не треба забувати, що добра половина фашистів перших часів, і в тому числі — Мусоліні і майже всі теперішні головні єрархи партії, були республиканцями. Розвиток подій показав тодішнім провідникам фашизму всю небезпеку в боротьбі з більшовизмом і соціялізмом, підносити всі республиканські гасла проти династії, яка завжди була популярна в Італії.

Весільні свята принца Умберта виявили навічі цю популярність. І навіть більше: — виявили, що деякі шари населення ніби підкреслюють свою любов до принца, ніби чекають від нього чогось... Бодай у будучому...

В одному зі своїх попередніх дописів я згадував вже про маніфестацію, що відбулася на Венеціянській площі навкруги „якогось“ автомобіля, що мав вести „когось з королівської родини“. Ось вам другий характеристичний випадок. Вранці 9-го січня, після військової паради, принц і принцеса поїхали в автомобілі, без жадного почоту, через Віллю Борґезе. На Віа Венето, в загальному натовпі авт. мусили вони спинитися і чекати, аж поки дорога відкриється. Тут їх через деякий час пізнають. Моментально відбувається маніфестація, народ товпиться навкруги автомобіля, вимахує капелюхами, вигукує „еввіва“, і принц з принцесою, відкривають вікна і, кожне починає стискати всім руки. Налітають, розуміється, агенти і карабінери, навшвидку розчищають дорогу, і авто починає поволі посуватися наперід, тимчасом як молоді продовжують стискати руки запізнілим...

Або ось ще один факт: я проходжу по тій-же Віа Венето, що веде з віллі Борґезе до Квіриналу, де королівська палата і бачу, що пішоходи повні народу. Запитую найближчого карабінера (жандарма), в чому річ, і він, радісно посміхаючись, відповідає: „Зараз мають проїхати королі. Ось почекайте і ви їх побачите“.

Не забувайте, що ця розмова відбувається після атентату на прінца в Бельґії, після арешту учасників нової змови в Парижі, в атмосфері незвичайно загостреного почуття відповідальности.. І пригадуються інші царські зустрічі в Росії, коли „городовики“ розганяли цікавий натовп: „Ступай, ступай, много будеш знать, скоро состарієшся“. А потім додавали, коли бачили, що намови не помагають: „Чи я не тобі говорю?„ Ступай, поки не пізно...“

Другий висновок, що напрошується з перегляду весільних свят, відноситься до чисто народньої психольоґії. Чи ви бачили коли у нас свято без бодай половини напів пяних учасників?, „Добре мені свято, що навіть випити не дали...“ І у нас, бувало, на селі, як хто хотів відсвяткувати якусь родинну подію, не находив кращого способу поширити свою радість на ціле суспільство, як поставити селянам відро або й кілька відер горілки.

В Італії ви ніколи не побачите пяних. А як іноді і трапиться, то будьте певні, що це не італієць. Вино у них за звичайна річ, і його пють при звичайному столі, — небагато, але стільки, скільки дозволяє звичка і пристойність. У дні великих свят чи оказій, вино не відограє майже жадної ролі, — натомісць приходить радість світла і барв, та радість, що так само пянить, але не дозволяє на хуліганства та розвиває артистичний і естетичний смак.

Евг. Онацький.

Із життя в СРСР.

Радянська преса повідомляє, що в останніх часах у радянських фабриках щораз частіше бувають випадки саботажу. В Асхабаді арештовано робітника фабрики скла Фадаєва, який стояв на чолі антибільшовицької робітничої організації. Ця організація спричинила у фабриках шкоду на пів міліона рублів. У Мелітополі на Рад. Україні селяни вкинули бомбу до кімнати, де відбувалось засідання комуністів, яка вбила голову міської ради Алексієнка.— Політичне управління української військової округи, переглядаючи листи червоноармейців, найшло в цих листах признаки контрреволюції: Червоноармеєць Пироженко із 13. полку в Бердичеві пише в листі до родини в Кривім Розі: „У червоній армії всі голодують і я свою собаку кормив ліпше, як мене більшовики“. Червоноармеєць Аксенів дістав від родичів з Уралю таке письмо: „Гікро живеться селянам під більшовиками; де не глянеш, всюди граблять селян. Як військо може спокійно дивитись на недолю села?“

Політичне управлення порішило зміцнити цензуру й арештувати авторів листів за контрреволюцію.

З театру.

Театр ревії „Гонг“.

Як це не дивне, а театр, що почав свої виступи у Львові деякими слабшими програмами й частою порожнечою салі, починає виповнювати й салю й програму щораз краще. Остання програма заімпровізована з нагоди виступів Г. Рапацької має знаменитий скетч „Томбак“ сатиру на бюрократичні митарства, дотепний діяльоґ між двома маршалками Пілсудським і Дашинським у 1960 р. — і ще два інші скетчі неменше веселі. Дуже симпатичними є нові молоді танцюристки „ґонґята“ в естетичних, вибагливих костюмах. Артисти інтеліґентні й талановиті, обстановка як завсіди мистецька.

Бюджетова комісія.

Дня 20. січня радила дальше сойм. бюджетова комісія в присутности прем. Бартеля й мін. Матушевського. На денному порядку була справа емісії III. серії дол. позички. Реферував пос. Кшижановський (ББ). Він сказав, що теп. закон передбачує, що власник II. дол. позички одержує дві нові, а крім того право набуття третю по дешевому курсі. На запит пос. Корнацького, чи по ном. вартости, мін. Матушевський відповів: Вище номінальної, але нижче ремітової. Далі мін. Матушевський сказав, що справа рільного кредиту буде цього і будучого року більш нагальною, ніж інші. Опісля приняли закон у 2. і 3. читанні, а домагання референта в справі рільного кредиту приняли в такій стилізації: Уповажнюється міністра скарбу давати із касових запасів Рільному Банкові зачети на кредит для рільників. Зачети ці звертатимуть із впливів позички. Опісля приняли дод. кредит на будову сойм. салі та дому для послів і сенаторів у сумі 350.000. Прем. Бартель просить проект закону про дод. кредити на бюдж. рік 1929/30 доповнити сумою 1 міл. зол. для міністерства праці та сусп. опіки, а саме як поміч для Лодзі. Далі відповідає на закиди послів у справі азотової фабрики в Мосціцах. На неї видано богато грошей і ще треба буде видати, бо фабрика ще не викінчена. Фабрика принесе честь державі, тому посли не повинні робити закидів за два міліони, які держава видала на неї. Прем. Бартель відповів пос. Домбському в справі пропагандового фонду. Коли премієр одержав керовництво ради мін., дивувався, як міністр внутр. справ може обходитися без дисп. фонду. Просить, щоби посли не легковажили справи та не вважали її галиновими фондами, на цілі, які поборювали би. Без того фонду міністр вн. справ не може вести свого ресорту. На попол. засіданні віцеміністр комунікації Чапський сказав, що госп. стан не уповажнює його до надто вел. оптимізму на цей рік. Після переголосування преліміняря мін-ства комунікації почалася дискусія над бюджетом мін-ства публ. робіт. Міністр публ. робіт Матакевич сказав, що уряд далі будуватиме урядничі доми в Варшаві, Кракові, Вильні, Раві Руській та Новгородку.

Найближче засідання комісії у вівторок.

Гаґська конференція.

Приняття Йонгового пляну.

Головним документом акту, який 20. січня підписали в Газі, є договір між державами-вірителями і Німеччиною. Договір цей стверджує окончне приняття Йонгового пляну, як повного, оконечного управильнення відношення до німецьких фінансових справ, що виходять із війни та сяточне зобовязання нім. уряду виплатити рати, передбачені тим пляном. Договір передбачує зірвання всякої злуки між реп. комісією та Німеччиною. Функції цього органу переходять на банк міжнар. виплат. Цьому банкові нім. уряд і т-во нім. залізниць мусять дати посвідку, яка стверджує їх зобовязання. До того банку впливатимуть нім. рати, що належаться державам-вірителям. Остання точка договору постановляє, що всякі непорозуміння між державами, що підписують договір і Банком міжнар. виплат предкладатимуть мир. трибуналові. Трибунал складатиметься з американця, як президента, двох невтр. членів, німця та представника одної з держав-вірительок. Новий плян увійде в життя, коли реп. комісія держав-вірительок і комітет для справ відшкодування Німеччини ствердять: 1) ратифікацію договору й оголошення даного закону райхстагом, 2) ратифікацію: Францією, Бельгією, В. Британією й Італією, 3) утворення міжнар. банку виплат і акцептації банком прав відносних зобовязань, а також приняття посвідки нім. уряду та нім. сойму в справі довгів.

НОВИНКИ

— **Щедрий Вечір „Червоної Калини“.** В навечеря Йордану дня 18. ц. м. уладила Вид. Кооп. „Червона Калина“ в салях „Бесіди“ традиційний „Щедрий Вечір“ для своїх членів та запрошених ними гостей. До святочного стола засіло до сотні учасників, серед яких бачилося також представників майже всіх наших центральних установ. На початку Вечері забрав слово голова Надз. Ради „Червоної Калини“ д-р Степан Шухевич та витаючи приявних гостей, старим звичаєм зложив для всіх побажання з нагоди свят і Нового Року. З черги промовив сенатор М. Галущинський і, підносячи заслуги „Червоної Калини“ та її Управи, візвав членів та всіх учасників до горячої піддержки цеї дорогої кожному ідейному українцеві установи. У відповідь сен. Галущинському промовив від Управи „Ч. Калини“, ред. Л. Лепкий, висказуючи щиру подяку членам „Ч. К.“, а також всьому українському громадянству за дійсно сердешне відношення до „Ч. Калини“, якому Управа завдячує свої успіхи. При цій нагоді подякував бесідник і п-ні І. Шухевичевій, що занялася приготуванням традиційних страв та була неструдженою господинею цього „Щедрого Вечора“. На закінчення говорив ще д-р С. Федак, як сеніор учасників, висловлюючи своє признання Управі „Ч. К.“ за уладження милих сходин та піддержання традиції, висказуючи при тому побажання, щоб такі вечері відбувалися частіше, бо це піддержує не лиш родинні звязки, але й товариське життя, яке в останніх роках так дуже у нас піднепало. Щедрий Вечір „Червоної Калини“ мав свій окремий родинний настрій — з дідухом-снопом, традиційними стравами, а переплітаний співами щедрівок та колядок, протягнувся далеко поза північ.

— **Туберкульозний трьохденник.** Українське Гигієнічне Товариство у Львові влаштовує дня 26, 27 і 28 січня ц. р. у салі „Української Бесіди“ при вул. Рутовського 22 „Туберкульозний трьохденник“ з такою програмою: Дня 26. І. в год. 12. вполудне відкриття трьохденника; год. 12.05 пополудні: д-р М. Музика: Бактеріольогія та епідемольогія туберкульози; год. 12.50 попол. д-р О. Берест: Туберкульоза дитячого віку; год. 13.35 пополудні: д-р П. Цимбалістий: Хоробові зміни в людському організмі під впливом туберкульози. Дня 27. І. в год. 16. пополудні: д-р М. Стахурський: Туберкульоза у тварин та її вплив на організм людини; год. 16.45 попол.: д-р Парфанович С.: Алькоголь і туберкульоза; год. 17.30 попол.: д-р Т. Бурачинський : Хірургічна туберкульоза. Дня 28. І. в год. 16 попол.: д-р М. Дзерович: Суспільне значіння туберкульози; год. 16.45 попол.: д-р М. Панчишин: Боротьба з туберкульозою в Західній Европі та у нас; год. 17.30 попол.: В. Куцк.: Туберкульоза на Рад. Україні та способи боротьби з нею. З викладами буде получена виставка таблиць, статистичних діяграмів, муляжів, макетів, рентгенограмів та протитуберкульозної літератури. Вступ за добровільними датками.

— **Із пасічничого життя.** Дня 5. лютого ц. р. у Львові в салі „Української Бесіди“ відбудеться Краєвий Зїзд Пасічників Т-ва „Сільський Господар“ і загальні збори пасічничої кооперативи „Рій“. Зїзд пічнеться в год. 10. рано, а збори „Роя“ дві години пізніше. Управа і Дирекція згаданих товариств просить заінтересованих взяти численну участь.

— **Під увагу шахістам.** Нас повідомляють, що „Львівський Клюб Шахістів“ перенісся до каварні „Севіллі“, ріг вул. Пілсудського і Пекарської, телефон ч. 35—33.

— **Львівська хроніка.** Дня 18. ц. м. біля будинку міського театру урядовець Леон Брікнер тяжко поранив кількома ударами ножа свою невірну наречену Салю Боґнерівну, яка заявила йому, що вийде заміж за іншого, багатшого від нього, бо хоче мати автомобіль і свою віллю. — На Левандівці помер нагло 26-літній Людвик Красник мабуть отроєний своїми ворогами. — З пивниці українського письменника Федора Дудка, замешкалого при вул. Пісковій 21, злодії вкрали вночі більшу кількість вугілля.

— **Селянський хор на Йордані.** Як ми вже вчора повідомляли на святі Йордану на Марійській площі співав хор під проводом с. Йос. Яворського. Це мішаний хор із Ляшкова (пов. Радехів), що нараховує 40 людей.

— **Делеґація львівської Адвокатської Палати у польськім уряді.** Члени президії Адвокатської Палати у Львові виїхали до Варшави, де мали авдієнцію у премієра Бартля й управителя міністерства справедливости Дуткевича. Делеґація предложила постуляти львівської адвокатури, обговорила деякі законодатні справи, що торкаються судівництва, адвокатської ординації, положення адвокатури, після чого делеґація інтервенювала у міністерстві фінансів у справах видатків адвокатського бюра. Вислід інтервенції був позитивний.

— **Розправа проти Зайнфельда.** Проти Зайнфельда, арештованого за підслухування телефонічної розмови прем. Бартеля з президентом держави, ладять акт обвинувачення на основі шпіонського закону. Тому його не можуть випустити на волю навіть за кавцією. Розправа Зайнфельда відбудеться в березні у Варшаві.

— **Розводи в Празі.** Статистика виказує, що 1927 р. в Празі було 1783 розводів, а 1928 року 2052. Найбільше розводів було між подружами у віці 30 і 35 літ.

— **Великі морози в Америці.** З Ню Йорку подають, що в Півн. і Південній Америці є великі морози. На днях замерзло майже 100 осіб на смерть. У Шікаґо мороз сягає 37° Ц., а на півночі 55°. Є також великі снігові заві. В той самий час в деяких европейських краях температура така як на провесні: В околицях Вильна верби починають покриватись пупянками.

— **Перший лет понад Кіліманджаро.** Швайцарський летун Вальтер Мітемольцер, про якого недавно писала преса, що він почав лет понад пустинями Африки, на днях перелетів понад Кіліманджаро у висоті 6000 метрів. Досі ніхто з летунів не виконав цього трудного лету.

— **Ріжні вісти.** На польсько-радянськім кордоні біля Филипович польська сторожа арештувала двох большовицьких агентів, у яких найдено тайні інструкції ДПУ. — У віденській лічниці померла підчас операції жолудка славна віденська оперова співачка Ірена Петріні. — У Долішній Австрії вибухла епідемія пятнистого тифу, від якого померло вже багато осіб. — Дня 17. ц. м. у Катовицях вночі запримічено досить сильний землетрус, який відчули також мешканці доокоʌичних сіл. — В Острівці у фабриці був вибух газів, від якого згинуло 5 робітників. — У Льондоні занотовано 498 випадків віспи, якої не було в цьому місті від 1901 р. — Комісар рільництва Яковлів заявив, що протягом двох місяців у СРСР селяни виконали 250 замахів на радянських урядовців по селах. — У Газі відкрито окремий музей фільософа Спінози. — Бувший премієр Литви Вальдемарас покинув Литву і виїзджає за кордон. — У Ленінграді розпочався процес проти сотника Шіллера за участь у роботі тайної військової організації. — Пуанкаре вже третій тиждень відпочиває на відпустці на Рівієрі. — У Ленінграді помер придворний лікар б. російського царя, Лев Бертенсон, який в останніх часах жив у великій нужді, бо радянський уряд заборонив йому лікарську практику. — Аргентинський амбасадор у Римі застрілив зі заздрости свою жінку, після чого сам скінчив життя самовбивством.

Апеляційна розправа за шпіонажу.

Перед апел. трибуналом у Львові почалася 20. січня при замкнених дверях розправа проти тернопільського гуртка людей, якому закидають, що в 1927/28 р. займався шпіонажею. На осн. присуду тернопільського суду засуджено: Вол. Сороку на 7 літ тюрми, Ром. Західного на 4 роки, Ант. Цьолка на 6 літ, Мар. Косовського, бувш. поліцая на 4 роки, Теклю Бороку на 3 міс. із здержанням виконання кари, Ів. Цьолка на 2 міс. із здержанням виконання кари. Присуд западе у вівторок. Обвинувачує прок. Посуховський, боронять д-р Павенцький та Живіцький.

З судової салі.

Новий політичний процес у Львові.

Дня 21. ц. м. перед судом присяглих у Львові розпічнеться розправа проти 9 українців зі села Вербіжа, сокальського повіту. Між обвинуваченими є двох ґімназіяльних учнів, а решта селяни. Акт обвинувачення закидає обвинуваченим убивство Филипа Грицiва та дошукується в цьому вбивстві політичних мотивів. Найбільше обвинувачених належить до родини Покидьків, з яких Іларій Покидько у поліційнім слідстві признався до участи в убивстві, хоч загально обвинувачені при судовому слідстві не признавались до участи в убивстві, ані до приналежности до тайної української військової організації, що приписувала їм поліція.

Акт обвинувачення, сконструований на підставі підозрінь і здогадів поліції, говорить, що обвинувачені мали тайні сходини на цвинтарі у Вербіжі, читали і кольпортували „Сурму“ та іншу нелеґальну літературу і що вбивство Филипа Гриціва було актом терору з боку обвинувачених. Розправа триватиме кілька днів.

Боронять: д-р Л. Ганкевич, д-р Старосольський, д-р Іван Волошин і д-р Вайнзафт.

Зі спортового життя.

Гаківка: Лехія — Україна 3:0 (1:0, 1:0, 1:0).

Вислід недільних змагань, поданий нами вже вчора, слід уважати за зовсім вдоволяючий для молодих гокеїстів України, що мали до діла з противником, який переміг недавно дружину Гасмонеї з висл1дом шось 20 : 0! Склад України був такий: Скрипій (ворота), Грещук, Лішинський (оборона), Дицьо, Петрів, Труш (напад). Хоч підчас цілого ходу гри слідна була легка перевага Лехії передовсім під технічним оглядом, то всеж таки й Україна віддала багато стрілів до воріт противника, та — на жаль — всі вони або відбивалися від воротаря, або падали поза ворота. Якби добрий в загальному напад України більше себе розумів і був як слід підтримуваний

оборонцями, то Україна могла вийти навіть проти Лехії з ремісовим вислідом. На всякий випадок в недільних змаганнях Україна виявила себе зовсім поважним противником для найсильнішого клюбу. Якщо провід гокейової секції України зможе скріпити її ще деякими нашими грачами, що грають по чужих клюбах (Гофрик у Лехії!), то українська гокейова дружина повинна би ще в цьому сезоні здобути мистецтво Б-кляси, які зачинаються вже в найкоротшому часі.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА. (Болюча справа. — Чому в селі Товшеві нема єдности?) Про кацапські затії в селі Товшеві, пов. Львів і про те, хто їм пособляє, писали ми вже в наших ґазетах. В останньому часі кацапська робота набирає просто брутального виду та до крайности обурює кожну характерну людину. А всьому тому кацапському рухові пособляє о. парох Слободян, бо мовчанням одобрює руїнницьку роботу темних селян. Ось кілька примірів: У нашому селі жид збанкротував на коршмі так, що якийсь час у селі не було коршми. Аж ось кілька тижнів тому назад кацапи відновили коршму і в нас вже є де напитися! А о. Слободян ані словечка на те! А в церкві? Коли в часі ферій хор співав у церкві молитву за Україну, то о. парох вибіг розгніваний на середину церкви і піднесеним тоном кричав до студента теольоґії М. Думанського і цілого хору, що він є господарем церкви (так якби хтось у цьому сумнівався) і вище згаданої пісні не позволить співати в церкві. А коли в неділю 12. ц. м. на хори повилізали кацапи, щоби піти слідами кацапських борбіфаксів з Волоської Церкви у Львові і зневажати Божий Дім бійкою, то диріґент хору і старший брат ходили до о. Слободяна і просили, щоби звернув увагу кирилникам та спитав, чого повилазили на хори. Та шож, о. парох на це не відповів ні слова. Хористи для вшанування Божого Храму зійшли на церкву і тут співали Службу Божу. Отче парох, а тепер Ви не були господарем у церкві? Для кого є побудовані храми: для співаків, чи для пачки Ваших сторонників-кацапів?! По скінченню Служби Божої хор співав колядки, а кацапи з хорів співали собі інші коляди, так, що в церкві вийшла метушня. В часі метушні дався навіть чути голос: „Проч з Україною!...“ Чи не сумне явище? А все те робота о. Слободяна. Бо колиб не він, не булоб у нас кацапської читальні і в нашому селі був би спокій, як і по інших наших селах, де панує єдність, згода і любов. **Просвітянин.**

ЛЮБАЧІВ. (Застій нац. життя). Від довшого вже часу всяка майже нац. праця в Любачеві є припинена. Хтось спитався би, чому? Я позволю собі сказати кілька слів на цю тему. Є в Любачеві кількох наших студентів, котрі не лише самі не працюють, але ще й поміж іншими сіють незгоду. Є між ними такі, що багато кричать, лають усіх і вся, але до позитивної праці не беруться. Не працюють вони тому, що „вже досить напрацювалися“ (як самі говорять), хоч це самі молоді люди... Найкращою їх розривкою є сплетні, лайки, сварні і по їхньому т. зв. „конґрес“, себто гра в карти, яка триває до півночи, а часами й довше. На „Рідну Школу“ колядувати не пішли з іншими студентами, бо мусіли відбути... „конґрес“ (є їх разом 5—6). Не хочу більше про це писати, бо думаю, що тих кілька слів, які не є виплившом ні злоби ні ненависти, а лише болю задля такого стану, вплинуть додатньо на наших заблудших і вони візьмуться до спільної праці разом з цілою молоддю, бо праці нам в теперішніх обставинах найбільше потрібно.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Д-р Степан Шухевич: **„Гіркий то сміх“** Воєнні оповідання. Видавництво „Новий Час“. Львів 1930. ст. 200.

Д-р Тит Евген Бурачинський: **„Туберкульоза“**. Поборювання її та охорона перед нею. (Премія нагороджена на конкурсі Українського Гігієн. Т-ва у Львові. Бібліотека популярних видань Українського Гіґ. Тов. у Львові ч. 2.). Львів 1930, ст. 28.

„За державність“. Матеріяли до історії українського війська. Збірник І. Каліш. 1929. Видає: Українське Воєнно-Історичне Т-во. Відповідальний редактор Мих. Садовський. Стор. 200. Форм. вел. 8°. Зміст: Вступ; ген. М. Омелянович-Павленко: Зимовий похід; В. Савченко, полковник ген. штабу: Спогади про український рух у XII. російській армії з 1917 р.; сотник В. Корнів: Спогади про українізацію 36 пішого Орловського полку 1917 р.; підполк. В. Прихода: Записки до історії Сірих (сірожупанників); підполк. В. Кедровський: Перше засідання другого всеукраїнського військового ґенерального комітету; І. Гаврилюк: З величнього минулого; полков. Гнат Порохівський: Матеріяли до історії 2-ої куленетної бриґади; підполк. Тиміш Омельченко: Від Кременчука до Бірзули; П. Сулятицький: Ґенерал П. Н. Вранґель; З життя Українського Воєнно-Історичного Т-ва. Одинацять операційних схем (мап).

Д-р Карло Кобєрський: **Що таке самоосвіта і як до неї братися?** Видавництво „Самоосвіти“ ч. 1. Відділ порадників, Львів 1930. Накладом „Українського Робітничого Дому“. Стор. 32. Форм. 16°.

Василь С. занський: **Чого земля потребує?** Зимовий господарський курс в дома. І. часть: угноювання. Вид-во „Самоосвіта“. Відділ фахових наук ч. 2. Львів. Накладом „Українського Робітничого Дому“. Стор. 32. Формат 16°.

Roman Zubyk: Gospodarka finansowa miasta Lwowa w latach 1624 1635. Wydano z zasiłku ministerstwa W. K. i O. P. oraz gminy król. stoł. miasta Lwowa. Lwów 1930. Ця праця молодого українського дослідника появилась у циклі польських наукових видань: „Badania z dziejów społecznych i gospodarczych“ pod redakcją prof. Fr. Bujaka. Працю попереджує вступне слово проф. Буяка. Праця обіймає 496 стор. формату великої вісімки.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок, 21. січня, год. 7·30 вечором „Мама на відданні“, комедія Седлецького — премієра.

Малий Міський Театр:

Вівторок, 21. січня, год. 7·30 веч. „Мірele Ефрос“. (Гост. виступ В. Семашкової).

Театр ревії „Гонг“ — в салі кіна „Кольосей“:

Вівторок, 21. І., „Рапацька в Гонгу“. Дві вистави: год. 7·30 і 9·30.

Середа, 22. І., „Рапацька в Гонгу“. Дві вистави: год. 7·30 і 9·30.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Співаючий сміхун“.
КАСІНО: Предивна брехня Ніни Петровни (Бриґіда Гельм).
КОЛЬОСЕЙ: Вождова дочка.
ЛЕВ: Шляхом ганьби (дальша часть).
МАРУСЕНЬКА: Ґраф Монте Хрісто Пімста графа Монте Хрісто (обі серії разом).
ОАЗА: Грішниця без гріху (Мельодія жадірської пушти).
ПАЛЯС: Звукова фільма: Жертвенна ніч.
ПАН: Трикратне весілля.
ПАСАЖ: Хто злодій? (Бюк Джонс).
ПРОМІНЬ: Козаки.
СІЛЕВЕ: Місто насолод (Мозжухін).
ФАТАМОРҐАНА: Кохання кн. Серґія.
ХИМЕРА: Вуличний метелик.
УТІХА: Останній син.

Програма радіо.

Середа 22. І. 1930.

Варшава (1411,7) 16·15 Програма для дітей. **Краків** (312,8) 20·30 Вечірній концерт. **Гельсінґфорс** (221,4) 18·45 Легка музика. **Ляйпціґ** (259) 16·3 Популярний концерт. **Льондон** (356,3) 19·40 Фуґи Баха. **Берлін** (418) 19·00 Арії Генделя, Белліні і Страделі, співає Марпель. **Рим** (441) 21·02 Концерт. **Прага** (487) 21·15 Танкова музика. **Міляно** (501) 20·30 „Сулам'тка“ Занелля. **Брюссель** (509) 21·15 Смичковий квартет. **Відень** (516,3) 15·30 Концерт капелі Гайбера. **Рига** (525) 19·03 Веселий вечір. **Мюнхен** (533) 16·55 Програма для дітей. **Будапешт** (550) 19·0 Концерт співачки Ґеврай. **Москва** (825) 15·30 Симфонічний концерт. **Ленінград** (1000) 2·30 Концерт орхестри і хору. **Харків** (1304) 15·30 Українська музика. **Париж** (1725) 16·45 Популярний концерт.

Четвер 23. І. 1930.

Варшава (1411,7) 12·40 Шкільний концерт. **Краків** (312,8) 19·10 Трансмісія з Варшави. **Гельсінґфорс** (221,4) 17·30 Спів. **Льондон** (356,3) 20·45 Староанглійські пісні, співає Катя Вінтер. **Берлін** (418) 16·30 Концерт давньої музики. **Стокгольм** (436) 19·50 Військова музика. **Рим** (441) 21·02 „Сільвано“ опера Масканія. **Прага** (487) 19·05 Популярна музика. **Міляно** (501) 20·30 Літературні новини. **Брюссель** (509) 21·00 Концерт з Амстердаму. **Відень** (516,3) 15·30 Орхестра Баверă. **Мюнхен** (534) 16·30 Опереткова музика. **Будапешт** (550) 16·30 Радіоакадемія. **Москва** (825) 15·00 Опереткова музика. **Ленінград** (1000) 16·30 Пісні Шуберта, співає Ліда Верлян. **Харків** (1304) 18·30 Концерт радіотеатру (твори українських і російських композиторів).

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Великі маскові вечерниці Рідної Школи в Перемишлі відбудуться дня 1. лютого 1930 р. в домівках Народного Дому. Найбільша атракція масниць! Прекрасна музика! Багатий, смачний горячий буфет! Вечірній стрій! Початок в 21. год. Запрошення в Канцелярії „Рідної Школи“, вул. Косцюшка ч. 3. 2—2 1297 **Старшина Кружка.**

Комітет допомоги вдовам і сиротам по священиках“ у Львові, улаштовує дня 4. лютого (вівторок) ЗАБАВОВИЙ ВЕЧІР полученний з ріжнородними несподіванками для старших і молодших, про що заздалегідь повідомляє наше Громадянство.

Звичайні Загальні Збори українського лікарського товариства у Львові, відбудуться дня 25. січня 1930 р. в 6 год. вечером в домівці протиалькогольного товариства „Відродження“ при вул. Гродзіцких, ч. 4. ІІІ пов. другі сходи з таким денним порядком: 1) Відкриття Загальних Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звіт голови і касієра товариства. 4) Звіт контрольної комісії. 5) Уділення абсолюторії уступаючому видїлові. 6) Вибір нового виділу: контрольної комісії. 7) Внески й запити. 1308 1—1

Товариство Українська Захоронка у Львові складає сердечну подяку всім Вп. Паням і Панам, які своїми жертвами причинилися до улаштовання буфету на Маланчин Вечір. Дякуємо також Вп. Пані Паньківській, Пластунам і Чорноморцям за ласкаву поміч. — **Виділ.** 1310

На „Рідну Школу“ зложили в золотих Вп. Українська еміґрація в Берліні на руки о. д-ра Вергуна 180·25; інж. д-р М. Холевчук 100 на фонд фахового шкільництва замісць новорічних побажань та побажань в нагоди інших свят як також замісць подяки за такіж бажання; д-р Бенко Волод. — Бережани 10 замісць святочних і новорічних побажань; Службовики Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка 50 в день іменин свого Директора; Ірина і проф. Евген Ю. Пеленські — Львів 30 із нагоди свойого вінчання, що відбулося 8. н. м., і 15 зол. як збірку від весільних гостей; Службовики Коop. „Достава“ 55 замісць вінця на домовину бл. п. Начальника Осипа Федоровича; о. Хтей — Доброгостів. 30 зол. Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 1311

Віримо, що будемо мати приємність бачитися з Вами на **Чайному Вечорі Кружка Хеміків при Т-ві „Основа“**, в суботу 25. січня 1930 в 8-ій год. веч. в салях Народньої Гостинниці.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів Ринок ч. 10.